

IJUE SHERIA MPYA YA MADINI NAMBA 14 YA 2010

Mei, 2010

KABLA WAZIRI
HAJAINGIA KATIKA
MAKUBALIANO YA
UWEKEZAJI LAZIMA
APELEKE MAPENDEKEZO
KWENYE HAWA

IJUE SHERIA MPYA YA MADINI NAMBA 14 YA 2010

Mei, 2010

IJUE SHERIA MPYA YA MADINI NAMBA 14 YA 2010

Imeandaliwa na Hebron Mwakagenda waThe Leadership Forum, Reginald Martin (Wakili) na Harlod Sungusia (Wakili) wa Kituo cha Sheria na Haki za Binaadamu (LHRC)

Hii ni tafsiri rahisi ya Sheria Mpya ya Madini namba 14 ya 2010 na ifahamike kuwa hii sio tafsiri ya neno kwa neno ya sheria hiyo.

Usanifu: Jamana Printers Ltd.

Mchora Katuni: Adam Lutta

@ Policy Forum

Toleo la 1 la 2011

ISBN: 978 - 9987 - 708 - 05 - 5

YALIYOMO

1.0	Utangulizi.....	1
2.0	SEHEMU YA PILI: MISINGI MIKUU.....	2
2.1	Haki ya Kutafuta au Kuchimba Madini.....	2
2.2	Aina za Leseni za Madini.....	2
2.3	Uandikishaji na Utoaji wa Haki za Madini.....	3
2.4	Makubaliano ya Uendelezaji Madini.....	4
2.5	Muda wa Makubaliano ya Uendelezaji.....	5
2.6	Mapitio ya Makubaliano ya Uendelezaji.....	5
2.7	Maombi ya Haki ya Madini kwa Zabuni.....	5
2.8	Maeneo Maalum kwa Leseni za Awali.....	5
2.9	Vito Maalum.....	6
2.10	Makosa Yanayohusiana na Mauzo Yasiyo ya Kihalali ya Madini.....	6
3.0	SEHEMU YA TATU: USIMAMIZI.....	8
3.1	Bodi ya Ushauri wa Madini.....	8
3.2	Katazo la Kutoa Taarifa.....	8
4.0	SEHEMU YA NNE: HAKI YA MADINI.....	9
4.1	Leseni ya Utafutaji.....	9
4.2	Leseni ya Kuhodhi.....	12
4.3	Maombi ya Leseni Maalum za Uchimbaji na Leseni za Uchimbaji.....	13
4.4	Leseni ya Uchimbaji.....	14
4.5	Leseni ya Awali.....	15
4.6	Kuchakata, Kuyeyusha na Kusafisha (Uchenjuaji).....	16

5.0	SEHEMU YA TANO: LESENI ZA BIASHARA YA MADINI.....	17
5.1	Leseni ya Biashara Madini.....	17
5.2	Leseni ya Udalali.....	18
6.0	SEHEMU YA SITA.....	20
6.1	Makatazo ya Uuzaji wa Madini.....	20
7.0	SEHEMU YA SABA.....	21
7.1	Makatazo ya Haki ya Kuingia kwa Mmiliki wa Haki ya Madini.....	21
7.2	Haki za Kutekeleza kwa Uangalifu kwenye Haki ya Madini.....	21
7.3	Fidia na Uhamishwaji.....	21
7.4	Kuondoa Madini.....	22
7.5	Uchimbaji Mbou.....	22
7.6	Haki ya Afisa Aliyeidhinishwa Kuingia Kwenye Mgodi.....	22
8.0	SEHEMU YA NANE: UTATUZI WA MIGOGORO.....	23
8.1	Kamishina Anaweza Kuamua Migogoro.....	23
8.2	Utekelezaji wa Amri za Kamishina.....	23
8.3	Rufaa kwa Mahakama Kuu.....	23
9.0	SEHEMU YA KUMI.....	24
9.1	Ufutaji wa Sheria ya Madini No. 5 ya 1998.....	24

1.0 UTANGULIZI

Sheria hii mpya ya madini imetungwa baada ya mchakato mrefu uliotanguliwa na Kamati na tume mbalimbali zilizoundwa pamoja na msukumo mkubwa kutoka asasi za kiraia na kuhitimishwa na Tume iliyooongozwa na Jaji Mstaafu Mark Bomani iliyoundwa mwaka 2007. Sheria hii inaweka utaratibu wa kisheria katika kutekeleza sera mpya ya madini ya mwaka 2009.

Sheria hii ya madini namba 14 ya mwaka 2010 ilipitishwa na Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania tarehe 23 Aprili 2010 na kusainiwa na Rais tarehe 20 Mei, 2010. Ni matumaini yetu kuwa tafsiri hii rahisi (siyo ya moja kwa moja) itaongeza uelewa wa wananchi wa kawaida juu ya kilichomo kwenye sheria husika ambayo ni kubwa na imeandikwa kwa lugha ngumu ya kisheria ya kiingereza.

Huu ni mwendelezo tu wa juhudini ambazo Policy Forum imekuwa ikifanya kwa kutafsiri sheria na sera mbalimbali kwa lugha rahisi ya Kiswahili. Chapisho la kwanza lilitolewa mwaka 2007 mara baada ya kutolewa kwa sheria ya Kupambana na Kuzuia Rushwa (PCCA) Sheria Namba 11 ya 2007. Chapisho la Pili lilitoka mwaka 2010 ambalo lilihusu sheria zinazohusu Rushwa katika Chaguzi ambalo tulilitoa kama sehemu ya maandalizi ya uchaguzi mkuu wa 2010.

Ni matumaini yetu wasomaji wa tafsiri hii rahisi watanufaika na yaliyomo hasa wale waishio pembezoni mwa maeneo ya uchimbaji pamoja na wachimbaji wadogo wadogo.

**Semkae Kilonzo
Mratibu**

2.0 SEHEMU YA PILI: MISINGI MIKUU

5. Kama ilivyoainishwa katika kifungu cha 5 umiliki wa madini yaliyoko juu na chini ya ardhi utakuwa chini ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

2.1 Haki ya kutafuta au kuchimba madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 6 cha sheria hii, hakuna mtu ye yote atakayeruhusiwa kufanya shughuli zozote za kutafuta na kuchimba madini bila idhini ya mamlaka iliyotajwa chini ya sheria hii. Shughuli zote za upimaji wa kijiolojia chini ya wakala husika hazitahesabiwa kama ni za utafutaji na uchimbaji madini.

Mtu ye yote anayekwenda kinyume na sheria hii (kifungu namba 6 (1) atakuwa anatenda kosa na akipatikana na hatia atatozwa faini isiyozidi shilingi za kitanzania milioni tano au kifungo kisichozidi miaka mitatu au vyote kwa pamoja. Kama limefanywa na kampuni italipa faini isiyozidi shilingi milioni hamsini. Madini yoyote yatakayopatikana kwa njia zisizo halali na vifaa vilivyotumika katika uchimbaji haramu vyote vitataifishwa.

2.2 Aina za leseni za madini

Haki za uchimbaji madini chini ya kifungu cha 7(1) zinaweza kutolewa kama ifuatavyo; -

- a) Chini ya daraja A ya sehemu ya IV
 - i) Leseni ya utafutaji madini
 - ii) Leseni ya utafutaji madini ya vito
 - iii) Leseni ya umiliki
- b) Chini ya daraja B sehemu ya IV
 - i) Leseni maalum ya uchimbaji madini
 - ii) Leseni ya uchimbaji madini
- c) Chini ya daraja C sehemu ya IV
 - i) Leseni ya awali ya uchimbaji madini
- d) Chini ya daraja D sehemu ya IV
 - i) Leseni ya Kuchenjua
 - ii) Leseni ya kuyeyusha
 - iii) Leseni ya kusafisha

- (2) Mamlaka ya kutoa leseni kwa makubaliano na mwenye haki ya madini inaweza kutoa leseni zaidi ya moja kwa eneo moja la uchimbaji kama ifuatavyo:-
- Leseni ya uchimbaji au leseni ya awali kwa malighafi za ujenzi inaweza kutolewa kwenye eneo lenye madini mengine zaidi ya malighafi za ujenzi.
 - Leseni ya awali kwa madini ya vito inaweza kutolewa kwenye eneo lenye leseni ya utafutaji wa madini mengine zaidi ya vito.
- (3) Bila kuathiri vifungu vilivyotangulia katika sehemu hii ya sheria haitozua mtu yeote anayejenga matanuli, barabara, mabwawa au ujenzi mwingine wa kihandisi kutumia madini yoyote yaliyopatikana katika chanzo kilichoidhinishwa na waziri husika kwa maandishi kama malighafi za ujenzi
- (4) Waziri hataruhusiwa kwa mujibu wa kifungu cha (3) kupitisha chanzo kama eneo la uchimbaji na wakati wowote anaweza kufuta kibali alichotoa chini ya kifungu namba (3)

2.3 Uandikishaji na utoaji wa haki za madini

Kwa mjibu wa kifungu cha 8(1) Haki za madini hazitatolewa kwa mtu binafsi ambaye, yuko chini ya umri wa miaka 18 au mufilisi au amefilisika kwa mujibu wa sheria, haki hiyo pia haitotolewa kwa kampuni ambayo iko kwenye mchakato wa kufilisiwa, kuundwa upya au kuungana na kampuni nyingine au kwa amri ya mahakama imeamuliwa ifutwe au ifungwe.

- (2) Leseni ya awali ya madini yeoyote haitatolewa kwa mtu binafsi, ushirika au kampuni isipokuwa:-
 - (a) Kama ni raia wa Tanzania
 - (b) Kama ni ushirika linaloundwa na watanzania tu
 - (c) Kama ni kampuni ya kitanzania yenye wanachama, na wakurugenzi watanzania pamoja na umiliki wake ufanywe toka Tanzania na watu wote ambao ni raia wa Tanzania.
- (3) Leseni ya kuchimba vito itatolewa kwa waombaji watanzania tu.
- (4) Bila kuathiri kifungu kidogo cha (3), kama ni ubia na mtu mwingine ambaye si raia wa Tanzania ambaye hisa zake zisizogawanyika hazitazidi 50% akiwa peke yake au na wenzake kwa ujumla.

2.4 Makubaliano ya uendelezaji madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 10(1) waziri kwa niaba ya Jamhuri ya muungano na kwa kuzingatia kifungu cha 3 ataingia makubaliano ya uendelezaji madini na mmiliki au mwombaji wa leseni maalum kwa kuzingatia maslahi ya umma na ushiriki wa dola.

Kwa mujibu wa sheria hii, ni mwekezaji mwenye sifa zifuatazo ndie atastahili kuingia makubaliano ya uendelezaji madini na serikali:

- a) Mwenye mtaji wa kuanzishia shughuli za uchimbaji usiopungua dola za kimarekani million moja (\$100,000,000)
 - b) Mwenye leseni maalum ya uchimbaji madini
 - c) Mwenye uwezo kitaalaamu kuendesha uwekezaji mkubwa kwa ufanisi.
- (2) Maslahi ya umma na ushiriki wa dola katika uchimbaji wowote kuitia leseni maalum utafikiwa kwa makubaliano ya pamoja kati ya serikali na mwombaji kwa kutegemea aina ya madini na uwekezaji unaotakiwa.

2.5 Muda wa makubaliano ya uendelezaji

Kifungu cha 11 kinaainisha makubaliano ya uendelezaji madini chini ya sheria hii yatadumu kwa muda wote wa uhai wa leseni maalum ya uchimbaji madini kama ilivyoelekezwa kwenye kifungu cha 43.

2.6 Mapitio ya makubaliano ya uendelezaji

Makubaliano ya uendelezaji yaliyoingiwa chini ya kifungu cha 10 yatafanyiwa mapitio ya utendaji (periodic performance review) na wadau wote kila baada ya miaka mitano, hii ni kwa mujibu wa kifungu cha 12

2.7 Maombi ya haki ya madini kwa zabuni

Kwa mujibu wa kifungu cha 15(1) kwa kuzingatia maslahi ya umma Waziri anaweza kutangaza kwenye gazeti la serikali au gazeti lolote eneo lililo wazi nje ya eneo lililohifadhiwa na kukaribisha waombaji kwa njia ya zabuni kwa Leseni ya au za utafutaji, Leseni ya au za uchimbaji madini, Leseni maalum ya au za uchimbaji.

2.8 Maeneo maalum kwa leseni za awali

Kifungu cha 16 kinaainisha kuwa waziri baada ya kushauriwa na bodi akiona kwa maslahi ya sekta nzima ya uchimbaji nchini Tanzania ateweza kutoa amri na kuchapisha kwenye gazeti la serikali :-

- a) Kutenga eneo lolote lililo wazi na kulitangaza eneo lolote lililotengwa kwa wachimbaji wadogo kwamba limetengwa maalum kwa ajili ya watu wenye leseni za uchimbaji za awali chini ya daraja D sehemu ya IV

2.9 Vito maalum

Kwa mujibu wa kifungu cha 17 baada ya Waziri kushauriwa na bodi akiona kuwa ni kwa maslahi ya sekta ya uchimbaji wa vito nchini Tanzania, anaweza kutangaza kwenye gazeti la serikali vito vyovyote kuwa ni vito maalum na kutoa masharti maalum ya kuuzia vito hivyo.

2.10 Makosa yanayohusiana na mauzo yasiyo ya kihalali ya madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 18(1) na kwa kuzingatia kifungu cha (2) hakuna mtu mwininge ataruhusiwa kuwa na, au kuuza madini zaidi ya mwenye haki ya madini au muuzaji mwenye leseni au wakala mwenye leseni isipokuwa kama ni mwajiriwa, wakala au mkandarasi na amepata au anayo madini kwa niaba ya mwenye haki ya madini mwenye leseni au wakala mwenye leseni;

- (2) Hii haitamuhusisha au kuzuia mtu ye yeyote kuwa na madini au kuuza madini ya chumvi au ya ujenzi yanayotumiwa kwa matumizi ya nyumbani;
- (3) Hakuna mtu ataruhusiwa kuuza nje ya Tanzania aina ye yeyote ya madini isipokuwa ni mwenye haki ya madini, muuzaji mwenye leseni na;
 - a) Kama ni mwenye haki ya madini amelipa mrabaha au mrabaha wa awali unaodaiwa kulingana na madini husika;

- b) Ikiwa ni muuzaji mwenye leseni amelipa malipo ya awali ya mrabaha yanayodaiwa kwa kuuza nje madini;
 - c) Kwa hali yoyote ile lazima Kamishina awe ameridhika na malipo yote yanayodaiwa.
- (4) Mtu yejete anayekwenda kinyume na vifungu vya (1) na (3) vya kifungu cha 18 anatenda kosa kisheria na akipatikana na hatia kama ni mtu binafsi atalipa faini isiyozidi milioni kumi shilingi za kitanzania au kifungo kisichozidi miaka mitatu jela au vyote viwili kwa pamoja. Kama kosa limefanywa na kampuni italipa faini isiyozidi milioni hamsini za kitanzania.

3.0 SEHEMU YA TATU-USIMAMIZI

3.1 Bodi ya ushauri wa madini

Kifungu cha 23(1) kinaainisha kuwa kutakuwa na bodi ya ushauri wa madini ambayo itakuwa na majukumu ya kumshauri Waziri juu ya masuala ambayo chini ya sheria hii yanatakiwa kupelekwa kwenye bodi, uendelezaji wa tasnia ya vito pamoja na masuala mengine yanayohusu usimamizi wa sheria hii na kanuni zake.

- 3) Bodi itakayoundwa chini ya kifungu kidogo cha (1) itakuwa na wajumbe ambao chini ya kifungu 23(5) watateuliwa na waziri kwa kuzingatia vigezo vilivyoonyeshwa kwenye kifungu kidogo cha (5)
- (5) Waziri atakapowateua wajumbe kwa mujibu wa kifungu hiki atazingatia uteuzi wa mjumbe utatokana na majina matatu yaliyopendekezwa na wizara au ofisi husika, angalau theluthi moja ya wajumbe wa bodi wawe wanawake

3.2 Katazo la kutoa taarifa

Kwa mujibu wa kifungu ha 25 (1) na kwa kuzingatia kufungu kidogo cha (2) hakuna sehemu ya taarifa zilizomo kwa taarifa iliyowasilishwa chini ya kifungu cha 100 juu ya mwenye haki ya madini zitatolewa kwa mtu mwingine isipokuwa kwa kibali cha mwenye haki ya madini. Kwa mujibu wa kifungu cha 100, Kamishina wa madini anaweza kumtaka mwenye haki ya madini kutoa taarifa za kihasibu, nyaraka au takwimu za uzalishaji kwake au kwa maafisa wa kanda au mtumishi wa umma anayetambulika kwa mujibu wa kanuni kwa ajili ya ukaguzi.

- (2) Utoaji wa taarifa utakubalika ikiwa utoaji huo umefanyika kwa ajili ya utekelezaji wa sheria hii, au uendeshaji kesi, au uchunguzi wowote unaofanyika chini ya sheria hii, au uandaaji kwa takwimu zinazohusu utafutaji au uchimbaji kwa niaba ya serikali, kwa mtu ye yote ambaye ni mshauri wa serikali au afisa wa umma aliyeidhinishwa kupokea taarifa kama hiyo.
- (3) Mtu ye yote ambaye anaenda kinyume na vifungu vidogo (1) atakuwa ametenda kosa kisheria na akipatikana na hatia kama ni mtu binafsi atatozwa faini isiyozidi milioni mbili fedha za Tanzania au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili au adhabu zote mbili. Kama kosa limetendwa na kampuni adhabu isiyozidi milioni ishirini fedha za kitanzania.

4.0 SEHEMU YA NNE: HAKI ZA MADINI

4.1 Leseni ya utafutaji

4.1.1 Maombi ya Leseni ya Utafutaji

Kwa mujibu wa kifungu cha 28 (1) ombi linaweza kufanya chini ya Sehemu hii kwa ajili ya leseni kutafuta madini chini makundi yafuatayo:-

- (a) Madini ya chuma
 - (b) Madini ya nguvu za umeme
 - (c) Vito ukiondoa almasi ya Kimberlitic
 - (d) Almasi ya Kimberlitic
 - (e) Madini ya viwandani
 - (f) Malighafi za ujenzi
- (2) Maombi ya leseni ya utafutaji ikiwemo maombi ya ardhi katika eneo lililotengwa inayohusu pia maombi kwa zabuni yatafanywa kwa Kamishina katika fomu maalum na kulipiwa ada iliyopangwa.

Maombi ya leseni ya utafutaji itaambanishwa na kama ni mtu binafsi, Jina lake kamili, uraia wake, anuani yake ya posta na ya mahali na picha yake ya sasa aina ya pasipoti.

Kama ni kampuni, Majina yake, mahali iliposajiliwa na majina na uraia wa wakurugenzi. Kama ni watu zaidi ya mmoja taarifa zilizotajwa kwenye (i) na (ii) kwa kila mmoja. Pia kwenye maombi ataanisha aina ya madini na kundi lake husika kama ilivyoonyeshwa kwenye sehemu ndogo ya (1)

4.1.2 Leseni ya kutafuta madini kwa zabuni

Kifungu cha 29(1) kinaainisha maombi ya leseni ya kutafuta madini kwenye eneo ambalo waombaji wamekaribishwa kuomba litakuwa ni kwa kujaza fomu maalum za tenda na kulipiwa ada inayotakiwa kufuatana na masharti ya mwito wa tenda.

- (2) Maombi yaliyofanywa katika sehemu ndogo ya (1) yatawasilishwa kwenye bodi kwa ushauri.

4.1.3 Kima cha chini cha matumizi

Kwa mujibu wa kifungu cha 30(1) Kiasi cha fedha kwa kilomita ya mraba kwa leseni ya utafutaji kitakachotumika kwa shughuli za utafutaji kwa mwaka kitaelezwa, na kwa mujibu wa kanuni za malighafi za ujenzi, kundi

la madini ya vito, madini ya chuma, nishati, almasi ya kimberlitic na madini ya viwandani, kiwango kinaweza kutofautiana.

- (2) Matumizi kwa kilomita ya mraba kama ilivyoelezwa kwenye sehemu ndogo ya (1) itakuwa tofauti kwa vipindi tofauti chini ya (1) ya sehemu ya 32 ikiwemo kuweka malipo ya jumla.

4.1.4 Masharti ya Kutoa Leseni ya Utafutaji

Kifungu cha 31 kinaainisha kuwa mwombaji wa leseni ya utafutaji ambaye maombi yake yalifanyika chini ya kifungu cha 28 na ambayo yamefanikiwa chini ya kifungu cha 29 anastahili kupewa leseni ya utafutaji aliyoomba isipokuwa:-

- Awe amekosa sifa ya kupewa leseni ya utafutaji chini ya Kifungu cha 8
- Ni mwenye haki ya madini nyingine ambayo amekiuka haki ya umiliki
- Rasilimali fedha na za kiufundi alizonazo mwombaji hazitoshelezi
- Eneo au sehemu ya eneo aliloomba amepewa mtu mwingine
- Eneo au sehemu ya eneo linaloombwa linajumuisha eneo lililotengwa na Waziri chini ya kifungu cha 16 kama sehemu ya hifadhi kwa ajili ya utafutaji na shughuli za madini kwa mtu anayemiliki leseni ya awali ya madini.
- Eneo la ardhi ambalo limeombwa linajumuisha eneo ambalo maombi yalishafanyika na mtu mwingine ambaye ana kipaumbele dhidi ya mwombaji chini ya kifungu cha 14.

4.1.5 Utoaji, kuhuishwa na kufuta leseni ya utafutaji

Kifungu cha 32 kinaainisha kuwa pale ambapo mwombaji ana haki ya kupewa leseni ya utafutaji, mamlaka husika itatoa kwa mwombaji leseni hiyo kama inavyoonyeshwa na kifungu hicho na leseni hiyo itakaa kwa muda kama ifuatavyo:-

- Kwa kipindi cha awali cha utafutaji kama mwombaji alivyoomba, kipindi ambacho hakitazidi miaka minne
- Pale ambapo maombi ya kuhuishwa leseni yamefanyika kwa kipindi cha kwanza cha kuhuishwa kwa muda usiopungua miaka mitatu
- Pale ambapo maombi ya kuhuishwa yamefanyika kwa kipindi cha pili cha uhuishaji wa leseni, kwa kipindi kisichopungua miaka miwili.
- Pale ambapo mmiliki hana makosa na mwisho wa kipindi cha pili cha kuhuishwa na muda zaidi unahitajika kumalizia upembuzi yakinifu ambaao umeshaanza, kwa muda zaidi kama ambavyo itahitaji kwa dhumuni hilo, lakini kwa muda usiozidi miaka miwili.

- (2) Mmiliki ambaye anakusudia kuhuisha leseni yake anatakiwa kupeleka maombi ya kuhuisha leseni ya utafutaji kwa muda usiopungua mwezi mmoja kabla ya kuisha kwa leseni hiyo.
- (6) Utafutaji wa leseni ya vito ambazo sio almasi ya Kimberlitic na leseni ya utafutaji ya malighafi za kujengea zitadumu kwa mwaka mmoja toka tarehe ya kutolewa na hazitohuishwa.
- 7) Jukumu la mamlaka ya leseni chini ya aya (b) chini ya kifungu kidogo cha (4) haitahusisha eneo la utafutaji ambalo liko chini ya kilomita za mraba ishirini (20).

4.1.6 Taarifa za utoaji wa leseni

Kifungu cha 33 (1) kinaainisha kuwa ndani ya kipindi cha wiki nne toka kupokelewa kwa maombi ya leseni ya utafutaji chini ya kifungu cha 28 Mamlaka ya leseni itampa taarifa mwombaji ya kukataliwa au kukubaliwa kwa maombi. Pale ambapo maombi yamekataliwa mamlaka ya leseni itatoa sababu katika taarifa hiyo.

- (2) Ndani ya kipindi cha wiki nne toka kutolewa kwa taarifa chini ya kifungu kidogo cha (1) mwombaji atatoa notisi kwa mamlaka ya leseni kukubali leseni iliyokusudia na kulipa ada zinazostahili.
- (3) Ndani ya muda ulioainishwa chini ya kifungu kidogo cha (2) mwombaji akishindwa kuitarifu mamlaka ya leseni nia yake ya kukubali leseni iliyokusudiwa maombi yake yatachukuliwa kama yameondolewa.
- (4) Ndani ya wiki nne toka kupokelewa kwa notisi ya mwombaji, mamlaka ya leseni itakubali maombi na kutoa leseni kwa mwombaji.

4.1.7 Majukumu ya mmiliki wa leseni ya utafutaji

Kifungu cha 36 (1) kinaainisha kuwa mmiliki wa leseni ya utafutaji atatakiwa

- a) Kuanza shughuli za utafutaji ndani ya miezi mitatu au kwa muda wa zaidi kama ilivyoruhusiwa na mamlaka ya leseni.
- b) Kutoa taarifa kwa mamlaka ya leseni juu ya uvumbuzi wa hodhi ya madini yenye thamani
- c) Kuzingatia mpango wa utafutaji ulioambatanishwa kwenye leseni ya utafutaji
- d) Matumizi ya shughuli za utafutaji yasiwe chini ya kiwango kilichotajwa

- (2) Mtu ambaye a) Atavunja masharti ya kifungu kidogo cha (1) atakuwa ametenda kosa

- b) iwapo atawasilisha au kutoa maelezo ya uongo kwenye mamlaka ya leseni juu ya majukumu ya mmiliki chini ya kifungu kidogo cha (1) atakuwa ametenda kosa na atakapopatikana na hatia atatozwa faini isiyopungua milioni ishirini.

4.2 Leseni ya kuhodhi

4.2.1 Maombi ya leseni ya kuhodhi

Kifungu cha 37 (1) kinaainisha kuwa mmiliki wa leseni ya utafutaji ambayo si leseni ya malighafi za ujenzi na vito anaweza kuomba kwa waziri kupewa leseni ya kuhodhi kwasababu zifuatazo

- a) Amegundua hodhi ya madini yenyе thamani katika eneo la utafutaji
- b) Hodhi ya madini haiwezi kuendelezwa kwa haraka kwasababu za kiufundi au hali kinzani ya soko au sababu nyingine za kiuchumi ambazo zinaweza zikawa za muda mfupi.

4.2.2 Utoaji wa leseni za kuhodhi

Kifungu cha 38 (1) kinaainisha kuwa pale ambapo uendelezaji wa hodhi ya madini hauwezekani kuendelezwa kwa muda huo kwasababu zilizotolewa katika maombi lakini inawezekana katika kipindi cha miaka 10 waziri anaweza kutoa leseni ya kuhodhi.

- (2) Leseni ya kuhodhi inatoa haki kwa mmiliki kuomba leseni maalumu ya uchimbaji kwenye eneo ambalo leseni ya kuhodhi imetolewa. Pale ambapo maombi yamefanyika, vifungu vyia sheria hii kuhusiana na kutolewa leseni maalumu ya uchimbaji vitatumika kana kwamba mmiliki wa leseni ya kuhodhi ni mmiliki wa leseni ya utafutaji katika eneo hilo
- (3) Leseni ya kuhodhi itatolewa kwa muda usiozidi miaka mitano na kwa masharti ya kuhifadhi hodhi ya madini na kulinda mazingira kama itakavyoamriwa na Waziri na kuainishwa kwenye leseni au makubaliano ya uendelezaji.
- (4) Pale ambapo uendelezaji kwa wakati huo hauwezekani leseni ya kuhodhi ikiombwa inaweza kuhuishwa kwa muda wa miaka mitano. Kabla ya kuhuishwa kwa leseni hiyo Waziri anaweza akamhitaji mmiliki atoe maendeleo ya tafiti na tathmini ya matarajio ya uendelezaji na mianya ya kibiashara ya hodhi ya madini.

4.3 Maombi ya leseni maalum za uchimbaji na leseni za uchimbaji

Kifungu cha 39 na 40 kinatoa namna ambayo leseni maalum za uchimbaji na leseni za uchimbaji zinaweza kutolewa kwa wamiliki wenyewe leseni za utafutaji na kuhodhi na taratibu zake.

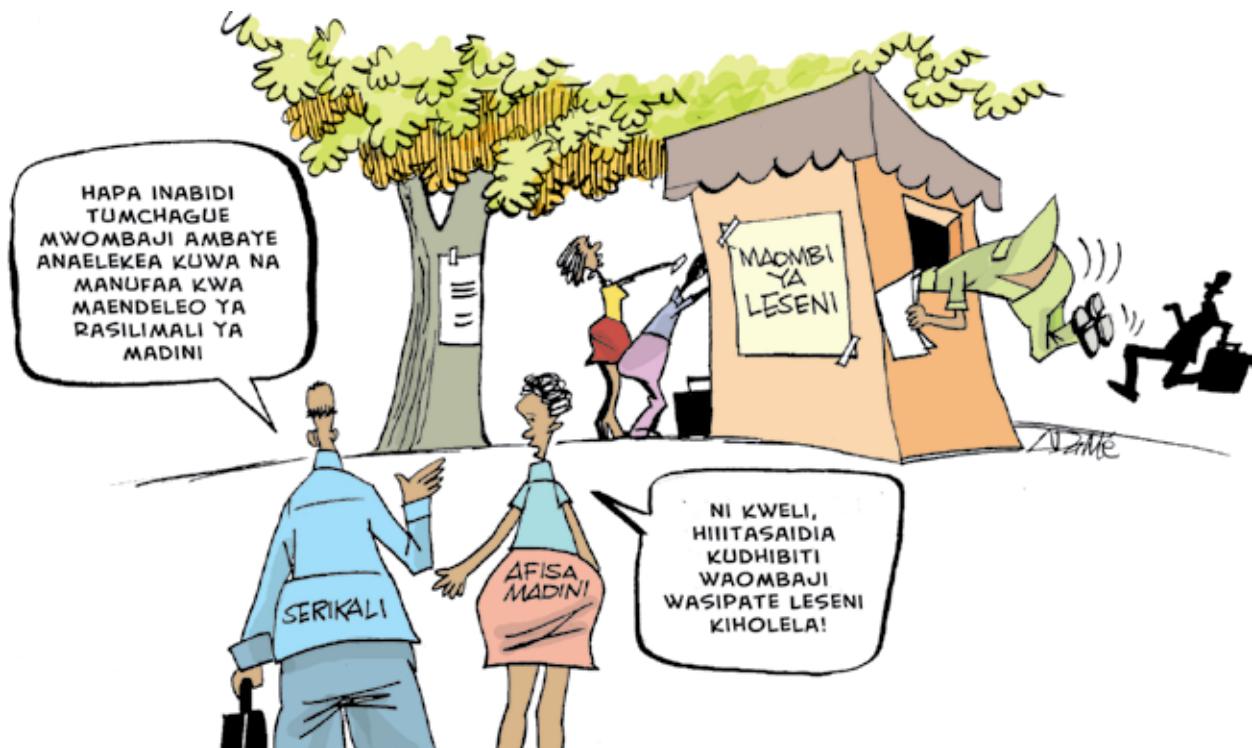
4.3.1 Maombi ya Leseni Maalum za Uchimbaji

Kifungu cha 41 na vifungu vyake vidogo vinalezea jinsi mwombaji wa leseni hii anavyotakiwa kujaza fomu maalum, pamoja na kuainisha vitu ambavyo viko katika fomu husika, kulipia ada inayotakiwa na viambatanisho vyake.

4.3.2 Utoaji wa Leseni Maalum za Uchimbaji

Kifungu cha 42 kinaleza kuwa waziri atatoa leseni maalumu ya uchimbaji kwa mwombaji wa eneo husika kwa kuzingatia vigezo vilivyoainishwa kwenye makubaliano ya uendelezaji. Katika kifungu hiki vifungu vidogo vya a), b), c), d) na e) vinaainisha vitu vya kuzingatia katika utoaji leseni hiyo ikiwemo kuwepo na hodhi ya madini ya kutosha na yenye thamani, eneo lililoombwa halizidi eneo linalohitaji kwa shughuli za madini, kuhakikisha matumizi bora na yenye tija ya madini na uendeshaji wa shughuli za madini wenyewe kuleta faida kwa watanzania.

Kifungu kidogo cha 2), 3), 4) na 5) vinatoa masharti na taratibu kwa waziri na mwombaji kama kwenye leseni ile ya utafutaji na kuhodhi isipokuwa muda unatofautiana.

4.3.3 Muda wa leseni maalum ya uchimbaji

Kifungu cha 43 kinaainisha kuwa leseni maalumu ya uchimbaji itatolewa kwa mwombaji anayestahili na itakuwa kwa muda uliokadiriwa kwa hodhi ya madini kama ilivyoainishwa kwenye taarifa ya upembuzi yakinifu au kwa muda wowote au kadri ya maombi yaliyowasilishwa na mwombaji kwa muda wowote ambao utakuwa mfupi.

4.3.4 Haki ya mmiliki wa leseni maalumu ya uchimbaji

Kifungu cha 46 kinampa mmiliki wa leseni maalum ya uchimbaji haki za kipekee juu ya eneo hilo haki zilizoainishwa kwenye leseni nyingine hapo awali. Kifungu kidogo cha c) na d) kinampa haki mwenye leseni kuuza madini yaliyopatikana kwa kuzingatia ulipaji wa mrahaba na kutupa mabaki yoyote kwa namna ambavyo imeainishwa katika mpango wake wa utunzaji wa mazingira na kanuni husika.

4.3.5 Majukumu ya mmiliki wa leseni maalumu ya uchimbaji

Kifungu cha 47 kinaainisha majukumu ya mmiliki wa leseni maalum ya uchimbaji ikiwa ni pamoja na kufanya uchimbaji wa madini kwa kufuata masharti na mipango na taratibu za kimazingira zilizowekwa, kuhakikisha uendeshaji wa shughuli za madini wenye kuleta faida kwa watanzania, kutunza mipaka ya eneo la mgodi, kuandaa na kuboresha mpango wa salama wa ufungaji wa mgodi na kutekeleza mpango uliopendekezwa pamoja na mpango wa kuhamisha na kulipa fidia kwa watu waliokuwa mgodini.

4.4 Leseni ya uchimbaji

4.4.1 Maombi leseni ya uchimbaji

Kifungu cha 49 na vifungu vyake vidogo vinaelezea jinsi mwombaji wa leseni hii anavyotakiwa kujaza fomu maalum na kulpia ada, pamoja na kuainisha leseni ya utafutaji, kutaja eneo ambalo halizidi kiwango cha juu cha eneo ambayo leseni ya uchimbaji inaombwa, ikiambatanishwa na ramani, kutaja mpango wa ajira na mafunzo kwa watanzania, hodhi ya madini iliopo vitu ambavyo viko katika fomu husika na viambatanisho vinavyohitajika kama vilivyoainishwa kwenye sheria.

4.4.2 Utoaji wa Leseni za Uchimbaji

Kwa mujibu wa kifungu cha 50 waziri atatoa leseni ya uchimbaji kwa mwombaji ambaye amefuata taratibu chini ya kifungu cha 49 na maombi yaliyofanikiwa na kufanyika chini ya kifungu cha 71. Leseni haitatolewa kama mwombaji haruhusiwi kwa mujibu wa kifungu cha 8, sio mwombaji anayestahili, eneo lililoombwa linazidi eneo linalohitaji kwa shughuli za madini, mpango wa ajira na mafunzo kwa watanzania hauridhishi, mwombaji ana makosa katika haki nyingine ya madini na ameshindwa kurekebisha.

Kwenye kifungu e) kinamhusu mwombaji asiyestahili na hajatimiza masharti yaliyoko kwenye vifungu vidogo vya i), ii), iii), iv), v) na vi). Kifungu kidogo

cha (2) kinatoa muda wa miaka 10 kwa muda wa awali wa leseni ya uchimbaji na leseni hiyo inaweza kuhuishwa kama ilivyoainishwa kwenye kifungu cha 53.

4.4.3 Haki za Mmiliki wa Leseni ya Uchimbaji

Kifungu cha 51 kinampa mmiliki wa leseni ya uchimbaji haki za kipekee juu ya eneo hilo kama haki zilizoainishwa kwenye leseni nyingine hapo awali. Vifungu vidogo vya a), b), c) na d) vinampa haki mwenye leseni kuingia kwenye eneo husika na kufanya shughuli kama zilivyoainishwa kwenye sheria hii kama kuza madini yaliyopatikana kwa kuzingatia ulipaji wa mrahaba na kutupa mabaki yoyote kwa namna ambavyo imeainishwa katika mpango wake wa utunzaji wa mazingira na kanuni husika. Pia sehemu hii inamruhusu mwenye leseni kutafuta madini mengine isipokuwa vito.

4.5 Leseni ya Awali

4.5.1 Utoaji na Muda wa Leseni ya Awali

Kifungu cha 55 kinampa afisa madini wa kanda mamlaka ya kutoa leseni ya awali kwa maombi yaliyofanyika katika kanda husika kwa kufuata masharti ya kifungu cha 54 isipokuwa kama:-

Mwombaji amefanya makosa na ameshindwa kurekebisha makosa hayo au eneo linaloombwa lina haki nyingine za madini au limetengwa utafutaji na uchimbaji na mtu anayemiliki haki ya awali ya uchimbaji wa madini au imetengwa na Waziri kwamba maombi ya uchimbaji eneo hilo yatafanywa kwa tenda.

Kifungu kidogo cha (2) kinatoa uhai wa leseni kuwa ni miaka saba na kwamba inaweza kuhuishwa chini ya kifungu cha 56. Leseni ya awali chini ya kifungu kidogo cha (3) inatoa haki za kipekee kwa mmiliki kama haki zinazotolewa kwa wamiliki wengine katika leseni zingine zilizotajwa hapo awali.

4.5.2 Uhuishaji wa Leseni ya Awali

Kifungu cha 56 kinaainisha kuwa mmiliki anatakiwa kuomba kuhuishwa leseni kwa afisa madini wa kanda miezi mitatu kabla ya kuisha kwa leseni hiyo, Masharti ya uhuishwaji wa leseni hiyo yanalingana na masharti ya uhuishwaji wa leseni zilizojadiliwa hapo awali.

4.5.3 Ugawaji wa leseni za awali kwa maeneo ya msingi

Kifungu cha 57 kinaainisha kuwa leseni ya awali katika maeneo yaliyotengwa chini ya kifungu cha 16 itatolewa kwa mujibu wa mpango wa utoaji ambao utatolewa na kanuni na hakuna maombi ya leseni yatafanyika chini ya kifungu cha 54.

4.5.4 Ubadilishwaji wa leseni ya uchimbaji wa awali kuwa leseni ya uchimbaji

Kifungu cha 58 kinaainisha kuwa mmiliki wa leseni moja ya uchimbaji au zaidi anaweza kuomba kwa Kamishina kubadilisha leseni hizo kuwa leseni za uchimbaji kabla ya muda wa leseni hiyo kuisha. Mmiliki atatakiwa kulipia ada na kutoa maelezo yanayohitajika kwenye maombi chini ya kifungu cha 49. Maombi hayo yatakubaliwa na Kamishina na leseni ya uchimbaji kutolewa na Waziri ndani ya siku thelathini toka kupokelewa kwa maombi hayo.

4.6 Kuchakata, kuyeyusha na kusafisha (uchenjuaji)

4.6.1 Haki ya mmiliki kutenga madini kwa ajili ya kuchakata, kuyeyusha na kusafisha

Kwa mujibu wa kifungu cha 59 mmiliki wa haki ya madini atatakiwa kutenga kiasi cha madini katika kiwango ambacho kitaamriwa na Waziri baada ya kujadiliana na bodi na mmiliki kwa ajili ya kuchakata, kuyeyusha na kusafisha.

4.6.2 Maombi na utoaji leseni ya kuchakata madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 60 mtu ambaye haruhusiwi kuchakata madini katika eneo hilo au nje ya eneo lenye haki ya madini anaweza kuomba kwa Kamishina kupewa leseni ya kuchakata madini. Maombi yatafanyika kwenye fomu maalumu yakiambatanishwa na ada, mpango wa mazingira, mchoro wa mtambo wa kuchakata, mipango ya manunuzi, usafirishaji na uchakataji, mpango wa fidia na uhamishwaji kama utahitajika na nyaraka au maelezo mengine kama yatakavyohitajika na mamlaka ya leseni.

Katika kifungu kidogo cha 3), 4) na 5) vinaeleza kuwa Kamishina akiridhika na maombi atamwandikisha mwombaji na kumpa leseni kwa masharti yatakayoainishwa kwenye leseni hiyo, leseni hiyo itatolewa kwa muda usiozidi miaka kumi na inaweza kuhuishwa.

4.6.3 Maombi na utoaji wa leseni ya usafishaji na uyeyushaji wa madini

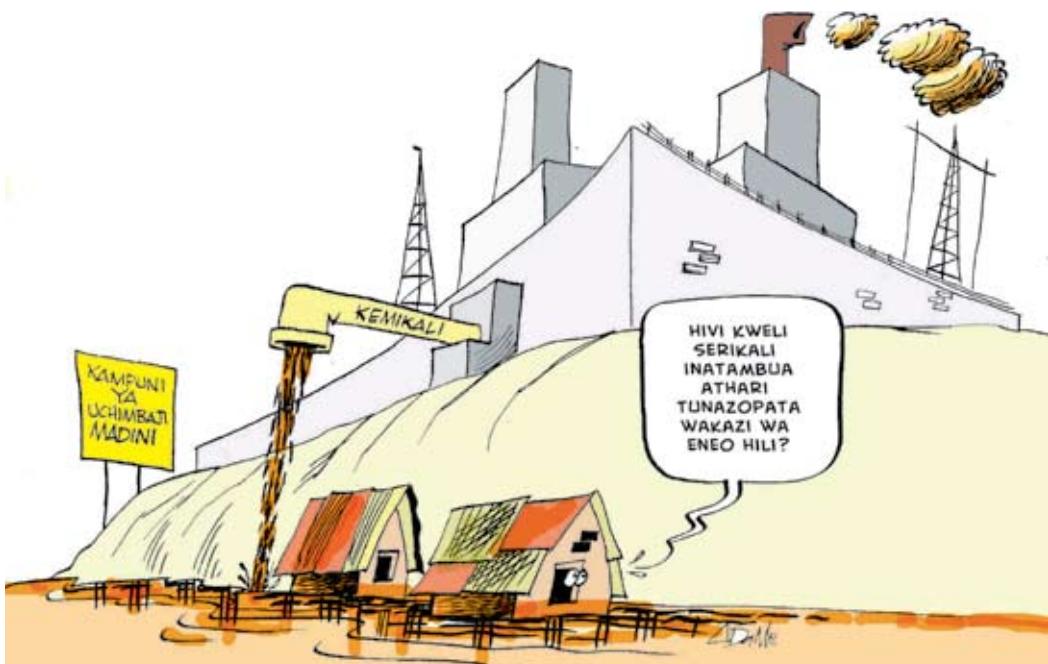
Kwa mujibu wa kifungu cha 61 mwombaji atapeleka maombi ya kupatiwa leseni ya kuyeyusha na kusafisha madini kwa Waziri. Maombi ya leseni ya usafishaji na uyeyushaji madini yatafanyika kwa fomu maalumu na ada pamoja na masharti mengine kama maombi ya leseni ya kuchakata ilivyoainishwa hapo awali. Leseni ya uyeyushaji na usafishaji itakayotolewa itadumu kwa kipindi kisichopungua miaka ishirini na tano na inaweza kuhuishwa.

5.0 SEHEMU YA TANO: LESENI ZA KUKABILIANA NA MADIN

5.1 Leseni ya biashara madini

5.1.1 Maombi ya biashara ya madini

Kifungu cha 73 kinaainisha kuwa maombi ya leseni ya biashara ya madini yanaombwa kwa afisa madini wa kanda kwa fomu maalum na ada kulipwa. Mwombaji ataaeleza aina ya madini anayoombea leseni na uwezo wake wa kutia nakshi.

5.1.2 Utoaji wa leseni ya biashara ya madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 74 mwombaji wa leseni ya biashara ya madini aliyefuata taratibu atapewa leseni isipokuwa kama haruhusiwi kuhuisha kama ilivyoainishwa na kifungu cha 75 (4) au ameacha leseni ya biashara bila sababu ya msingi au amepatikana na hatia ya makosa yanahusiana na ununuaji na uuzaji wa madini.

5.1.3 Muda na kuhuisha leseni ya biashara

Kwa mujibu wa kifungu cha 75 muda wa leseni ya biashara ya madini ni miezi kumi na mbili. na mmiliki ndani ya mwezi mmoja kabla ya muda kuisha anaweza kupeleka maombi ya kuhuisha leseni. Leseni inaweza kuhuishwa tena kwa kipindi cha miezi kumi na mbili isipokuwa kama mwombaji ana makosa au hauruhusiwi kumiliki au kuhuisha leseni kwa mujibu wa kifungu cha 73 (3) au 78 (2).

5.1.4 Haki ya mmiliki wa leseni ya biashara ya madini

Kifungu cha 76 kinaainishwa kuwa mmiliki wa leseni ya biashara ya madini ana haki ya kupata na kuuza madini pamoja na kumiliki na kuuza nje kadri ilivyoainishwa kwenye leseni.

5.1.5 Mmiliki kuweka kumbukumbu na hesabu

Kifungu cha 77 kinaainisha kuwa mmiliki mwenye leseni ya biashara atatakiwa kuweka kumbukumbu na hesabu sahihi ya biashara zilizofanyika ikijumuisha maelezo yaliyoainishwa. Kumbukumbu zitapelekwa kwa Afisa wa madini wa kanda kila baada ya miezi mitatu.

5.1.6 Mapato ya chini yanayotakiwa

Kwa mujibu wa kifungu cha 78 (2) mmiliki wa leseni ya biashara ambaye kwa miaka mitatu ya leseni ameshindwa kuonyesha risiti za malipo ya mrahaba na ushahidi wa mapato usiopungua asilimia hamsini ya kiwango cha chini cha mapato hatoruhusiwa kuhuisha leseni hiyo.

5.1.7 Ufutaji wa leseni ya biashara

Kwa mujibu wa kifungu cha 79 waziri ana mamlaka ya kufuta leseni ya biashara ya madini pale ambapo mmiliki ana makosa na baada ya kupewa notisi inayoelezea kosa hilo ameshindwa kurekebisha kosa hilo katika kipindi cha siku thelathini.

5.2 Leseni ya udalali

Kifungu cha 80 kinaainishwa kuwa maombi ya leseni ya udalali yanafanyika kwa afisa madini wa kanda kwa kujaza fomu maalumu na kulipa ada. Kifungu kidogo cha (2) kinaeleza taratibu za kufuata na namna ya kujaza fomu hiyo.

5.2.1 Utoaji, muda na uhuishaji wa leseni ya udalali

Kifungu cha 81 na 82, Leseni ya udalali itatolewa kwa mwombaji aliyefuata masharti. Leseni ya udalali haitatolewa kwa mwombaji ambaye haruhusiwi kwa mujibu wa kifungu cha 80 (3) au alikuwa mmiliki wa leseni na hakutakiwa kuhuisha au alipatikana na kosa la uuzaji, umiliki na usafirishaji wa madini. Leseni ya udalali itadumu kwa muda wa miezi kumi na mbili na inaweza kuhuisha mwezi mmoja kabla ya leseni hiyo kuisha.

5.2.2 Haki ya mmiliki wa leseni ya udalali

Kifungu cha 83 kinaainisha kuwa mmiliki wa leseni ya udalali anaruhusiwa kununua na kupata dhahabu au kama leseni itakavyoainisha vito kutoka kwa mchimbaji aliyeruhusiwa na kuuza madini yaliyopatikana kutoka kwa mfanyabiashara mwenye leseni. Leseni ya udalali haitamruhusu mmiliki kuuza nje ya nchi madini yejote.

5.2.3 Mmiliki kuweka kumbukumbu na hesabu

Kifungu cha 83 kinaainisha kuwa mmiliki anatakiwa kuweka kumbukumbu na hesabu sahihi za biashara yake kama ilivyoainishwa kwenye leseni ya biashara hapo awali.

5.2.4 Kusitishwa kwa leseni ya biashara

Kwa mujibu wa kifungu cha 85 pale ambapo mmiliki ana makosa na afisa madini wa kanda ametoa notisi kuelezea kosa hilo na mmiliki ameshinda kurekebisha ndani ya muda unaofaa, afisa madini wa kanda anaweza kutoa notisi ya kusitisha leseni ya udalali.

5.2.5 Makatazo kwa baadhi ya madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 86 mamlaka ya leseni hairuhusiwi kutoa leseni ya biashara au leseni ya udalali kwa mtu anayehusika na madini ya Uranium.

6.0 SEHEMU YA SITA

6.1 Makatazo ya uuzaji wa madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 91 kinaainisha kuwa kama mchimbaji au mmiliki wa leseni ya biashara anashindwa kulipa mrahaba au mrahaba wa awali au malipo badala ya mrahaba kabla ya tarehe inayotakiwa, Waziri anaweza kutoa tamko la kuzuia uuzwaji wa madini yoyote yanayopatikana kwenye eneo linalomhusu mtu huyo. Waziri atazuia uuzaji huo mpaka pale ambapo malipo ya mirahaba yatafanyika.

Mtu ye yeyote anayejua kuwepo kwa amri hiyo na kupokea madini ambayo uuzwaji wake umekatazwa atakuwa amefanya kosa na akipatikana na hatia kama ni mtu binafsi atalipa faini ya fedha ya kitanzania isiyozidi milioni kumi au kifungo cha miaka miwili au vyote kwa pamoja. Kwa kampuni faini isiyozidi milioni hamsini fedha za kitanzania.

7.0 SEHEMU YA SABA

7.1 Makatazo ya haki ya kuingia kwa mmiliki wa haki ya madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 95 mmiliki wa haki ya madini haruhusiwi kutumia leseni aliyopewa kwa sheria hii kuingia kwenye eneo ambalo limetengwa kwa shughuli nyingine mfano shughuli za kijamii, eneo la makaburi, eneo la jeshi au eneo lolote la hifadhi mpaka apate kibali cha maandishi toka kwa waziri husika.

Vilevile mmiliki hataruhusiwa kutumia leseni hiyo na kuingia kwenye eneo bila mashauriano na serikali za mitaa ikijumuisha halmashauri za vijiji na kibali cha mmiliki halali wa eneo hilo. Pale ambapo Waziri anaona upatikanaji wa kibali kinachotakiwa unacheleweshwa bila sababu Waziri husika anaweza kutoa kibali hicho kana kwamba kimetolewa na mmiliki halali wa eneo hilo.

Kwenye maeneo ambayo yanamilikiwa na mamlaka nyingine kama hifadhi za taifa, maeneo ya reli, barabara au maeneo yaliyotolewa kwa shughuli maalum, mmiliki ataingia kwa kibali kutoka kwa mamlaka au waziri husika.

7.2 Haki za kutekeleza kwa uangalifu kwenye haki ya madini

Kwa mujibu wa kifungu cha 96 haki inayotolewa kwenye haki ya madini inatakiwa itekelezwe kwa uangalifu bila kusababisha madhara kwa mmiliki au mtumiaji wa ardhi ambayo haki hiyo inagusa. Hii inajumuisha mtu anayekaa kihalali katika eneo la uchimbaji kutokujenga katika eneo hilo bila kibali cha mmiliki anayetambulika wa haki ya madini.

Katika utafutaji na uchimbaji wa madini usumbufu wowote utakaosababishwa kwa mmiliki halali au uharibifu wa mazao au jengo na kazi zozote kwenye eneo hilo, mmiliki wa haki ya madini atatakiwa kulipa fidia halali na inayostahili. Endapo kiasi cha fidia hakiridhishi ye yote kati yao anaweza akapeleka mgogoro huo kwa Kamishina.

7.3 Fidia na uhamishwaji

Kwa mujibu wa kifungu cha 97 pale ambapo utekelezaji wa haki zilizotolewa katika haki ya madini hauwezi kufanyika bila kusababisha madhara kwa mmiliki na watumiaji wa eneo, mmiliki wa haki hiyo anaweza kushauri wamiliki au watumiaji wa eneo hilo kuondoka kwenye eneo hilo na kushauriana na serikali za mitaa husika namna ya kurekebisha matumizi ya ardhi. Hii ni pamoja na kutuma mapendekezo ya mpango wa fidia na uhamishwaji kwa

kufuata sheria ya ardhi. Utaratibu ulioanzishwa kwenye Sheria ya Ardhi na Sheria ya Kijiji katika kutambua thamani ya ardhi katika soko utatumika.

7.4 Kuondoa madini

Kifungu cha 98 kinaainisha kuwa mmiliki wa leseni ya utafutaji bila kibali cha Kamishina hatoruhusiwa kuhamisha madini kutoka kwenye eneo la utafutaji isipokuwa tu kwa ajili ya uchambuzi na kutambua thamani ya madini au kwa kufanya vipimo vya madini hayo.

7.5 Uchimbaji mbovu

Kwa mujibu wa kifungu cha 99 pale ambapo Kamishina ataona mmiliki wa haki ya madini anafanya shughuli za uchimbaji kwa njia haribifu, atatoa notisi kuelezea vitendo hivyo na umtaka mmiliki atoe sababu kwanini asiache mwenendo huo. Baada ya kuisha kwa muda uliotolewa kwenye notisi hiyo na mmiliki kushindwa kumridhisha Kamishina juu ya vitendo hivyo, Kamishina atatoa notisi kumwamuru mmiliki kuacha vitendo hivyo

7.6 Haki ya afisa aliyeidhinishwa kuingia kwenye mgodi

Kwa mujibu wa kifungu cha 101 Kamishina au Afisa aliyeidhinishwa anaweza kuingia kwenye eneo lolote ambalo haki ya madini imetolewa au eneo la kazi wakati wowote kwa dhumi la kukagua kumbukumbu na nyaraka mbalimbali, kuchukua sampuli na nakala za nyaraka anazohitaji na kuangalia kama taratibu na sheria zinafuatwa na kutoa maelekezo ya taratibu za kufuatwa.

Mmiliki wa haki ya madini anatakiwa kutoa msaada unaofaa ikiwa ni pamoja na usafiri ili kumwezesha Kamishina na Afisa aleyeidhinishwa ili kutekeleza jukumu hilo. Mtu yeyote ambaye bila sababu ya msingi anamzuia Kamishina au Afisa aliyeidhinishwa kufanya majukumu yake anatenda kosa na ikithhibitishwa atatakiwa kulipa faini isiyopungua milioni ishirini fedha za kitanzania au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili au vyote kwa pamoa.

8.0 SEHEMU YA NANE: UTATUZI WA MIGOGORO

8.1 Kamishina anaweza kuamua migogoro

Kwa mujibu wa kifungu cha 102 Kamishina anaweza kuchunguza na kuamua migogoro yote ya wanaofanya shughuli za utafutaji au shughuli za uchimbaji au mtu mwingine yejote kuhusiana na mipaka ya haki ya madini, madai ya mtu yejote kuhusiana na shughuli za ujenzi kuhusiana na madini na malipo ya fidia na maswala mengine kadri yatakaainishwa.

8.2 Utekelezaji wa amri za kamishina

Kwa mujibu wa kifungu cha 103 Kamishina anaweza kufungua maombi ya utekelezaji wa amri iliyotolewa kwenye mahakama ya Hakimu Mkazi katika eneo ambalo mgogoro umetokea. Baada ya kupokea mgogoro huo mahakama husika itatekeleza amri hiyo kana kwamba imetolewa na mahakama hiyo.

8.3 Rufaa kwa mahakama kuu

Kwa mujibu wa kifungu cha 104 mtu yejote ambaye hajaridhishwa na amri ya Kamishina anaweza kukata rufaa mahakama kuu katika muda wa siku thelathini toka uamuzi kutolewa.

9.0 SEHEMU YA KUMI

9.1 Ufutaji wa sheria ya madini No. 5 ya 1998

Sheria ya Madini No. 5 ya 1998 imefutwa na sheria hii. Kanuni yeoyote iliyotungwa chini ya sheria iliyofutwa itaendelea kufanya kazi kana kwamba ilitengenezwa na sheria hii mpaka hapo itakapofutwa. Haki zote ikijumuisha leseni, vibali na mikataba vilivyotolewa chini ya sheria iliyofutwa vitachukuliwa kama vimetolewa kwa mujibu wa sheria hii baada ya kurekeblishwa kwa mujibu wa sheria hii. Hii ni kwa mujibu wa kifungu cha 116

Vilevile maamuzi, uchaguzi na makubaliano yote yaliyofikiwa yataendelea kutumiwa kama yamefanyika kwa mujibu wa sheria hii mpaka pale yatakapofutwa au kupitiwa upya.

Contact us at:

Plot 270 Kiko Avenue,
Mikocheni 'B'
PO Box 38486,
Dar es Salaam, TANZANIA
Phone: 255 (22) 2772611
Mobile: +255 782317434
Fax: 255 (22) 2701433
E-mail: info@policyforum.or.tz
Website: www.policyforum.or.tz